

Daloskönyv

Gyermekdalok, játékok, versek

Válogatta: Halmos Katalin

Rajzolta: Negulescu György és Laskay Noémi

Ábel kiadó
Kolozsvár, 2002

Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége
Erdélyi Tankönyvtanács

Készült az Apáczai Közalapítvány támogatásával

Kottagrafika: László Áron
Műszaki szerkesztés: Komáromy László
A borítót tervezte: Negulescu György
Felelős szerkesztő: Székely Győző

ISBN 973-8239-64-8

Kiadja: Ábel Kiadó, Kolozsvár
Felelős kiadó: Szikszai Bóné Ildikó

Nyomta: Idea Print, Kolozsvár
Felelős vezető: Mostis Károly

TARTALOM

Süss fel nap	4	Mit mos, mit mos	33
Nyisd ki Isten, kiskapudat	4	Szép pünkösdi rózsza	35
Főzzünk, főzzünk kalamászt	6	A pünkössti rózsza	36
Zsipp, zsupp kender zsupp	8	Kis kacsza fürdik	38
Gyüjj ki napocska	8	Lánc, lánc, eszterlánc	39
Csincsele, bombola!	10	A part alatt	41
Csíp, csíp csóka	11	Hej, tulipán	42
Tente, baba, nincsen papa	12	Pipám, pipám, pántlikám	44
Tente, baba, tente	12	Mit vizstek	45
Tüzet viszek, ne lássátok	14	Anyám, édes anyám	46
Csúfolók		Kis kece lányom	47
Éva	15	Este van már	48
Sándor	15	Tavaszi szél vizet áraszt	50
Dombon törik a diót	17	Este van már, nyolc óra	51
Hej, ruca máca	18	Láttál-e már valaha	52
Ég a gyertya, ég	18	Element a madárka	54
Dobi, dobi, hátát	20	Virágéknál ég a világ	55
Hátra ne nézz	20	Széles az én kedvem ma	56
Bújj, bújj, zöld ágacska	21	A, a, a, ma van Szent Gergely napja	58
A kis Jézus aranyalma	24	Jézus-altatók	
A hajnali harangszónak	26	Sír az Isten báránya	59
Regösének	28	Kedves ámot hogy szerezne	60
Ül asztalnál	29	Mennyből az angyal	62
Locsolóversek	30	Könyvészet	64
Húsvéti kánta	30		
Locsolóversek	30		
Egy kis malac rőf-rőf-rőf	32		

Nyisd ki Isten, kiskapudat, ...

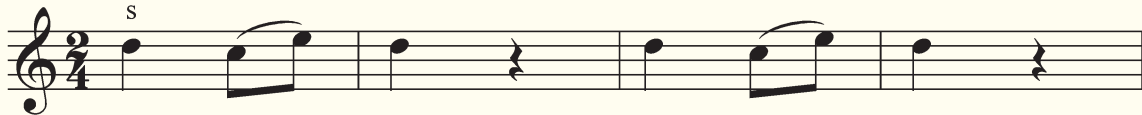
Nyisd ki, Is - ten, kis - ka - pu - dat, Süss fel, nap,
Hadd lás - sam meg szép na - po - dat! Fé - nyes nap,

Kert a - latt a lu - da - im meg - fagy - nak.

Süss fel nap, ...

Süss fel nap, Szent György nap,

Ker - tek a - latt a kis bá - rány majd' meg - fagy.

Főzzünk, főzzünk kalamászt, ...

Főz-zünk, főz-zünk ka - la - mászt ha a gaz - da ha - za - mász.
Míg a gaz - da ha - za - mász
Majd meg fő-zünk ka - la - mászt,

A gyermekek hosszú sorban, egymás ölében ülnek, a sor kígyózó mozgást végez, amíg az ének tart. Ekkor jön a gazda. Végigtapogatja mindegyik gyermek fejét. Egyikre azt mondja: „kemény!” A másikra azt mondja: „puha!” Ez után sorra mindegyiket megkérdi:

- Hogy a lánc?
- Száz forint!
- Add alább!
- Nem adom!
- Megbánod!
- Nem bánom!

Végül az utolsó azt feleli: - Meg!

Gyűj ki napocska, ...

m

Gyűj ki na-pocs-ka, itt a-pád, itt a-nyád,
sőt tö-rünk, bor-sot tö-rünk, tök-vel ha-ran-go-zunk.

A gyermekek éneklék, amikor kint játszanak, és a „nap felhő alá megy”.

Zsipp, zsupp kender zsupp, ...

s

Zsipp, zsupp, ken-der zsupp, ha meg-á-zik ki-dob-juk.

Csincsele, bombola!

A gyermekek sorba állnak. Kettő, az angyal és az ördög félre vonul. A gazda egy-egy virágnevet súg a játszóknak. Jön az angyal:

- *Ki van kint? - Az angyal.*
- *Mit keres? Virágot.*

(Beszélve)

- Királykisasszonynak a legszébb gyöngyvirágot.

Ha van olyan nevű virág, elviszi. Jön az ördög, ő is hasonlóképpen cselekszik. Ha nincsen a kért virág, a gazda elküldi az angyalt és az ördögöt, miközben azt mondja: - Még nem virít.

Az angyal és ördög addig jönnek váltakozva, míg valamennyi virágot el nem viszik.

Csíp, csíp csóka ...

s

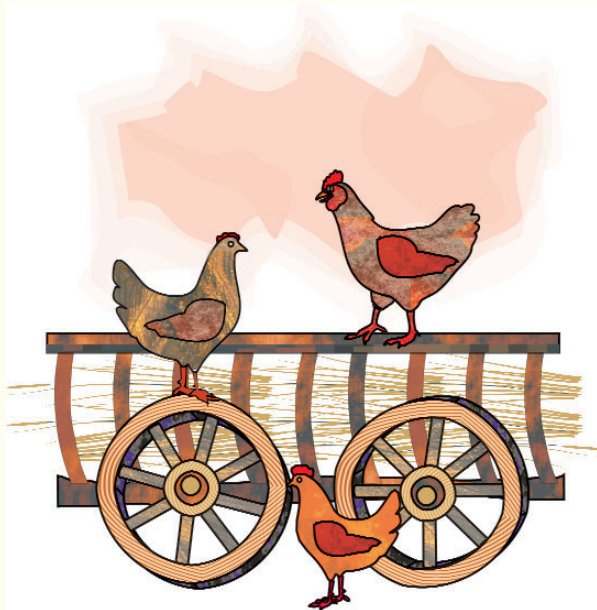

Csíp, csíp csó - ka, komám - asszony ké - re - ti a sze - ke - rét.
Vak - var - júcs - ka,

nem ad - ha - tom o - da, Hess le, tyú - kok, hess le, hess le!
tyú - kok ül - nek raj - ta. *(Beszélve)*

Két-két gyermek megcsípi egymás kézfejét, majd kezüket a dal lüktetésére le-fel mozzatják. A „Hess le” szövegnél egymás felé csapkodnak.

Tente, baba, tente, ...

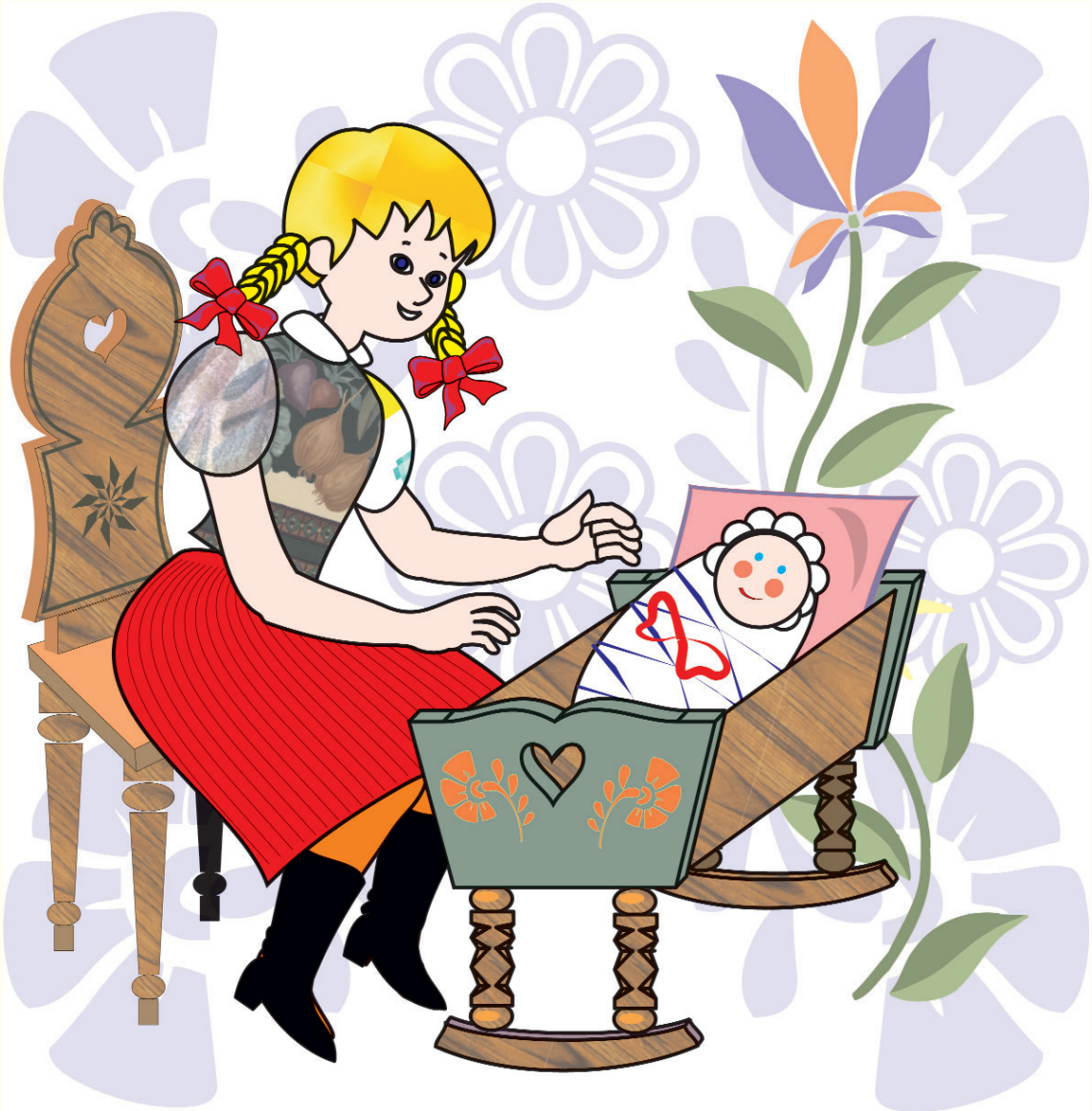

Ten - te, ba - ba, ten - te,
itt van már az es - te,
a - ludj, in - gó - bin - gó,
pi - ci vi - rág - bim - bó,
majd fe - kót a haj - nal
fü - le - mü - le - dal - lal.

Tente, baba, nincsen papa, ...

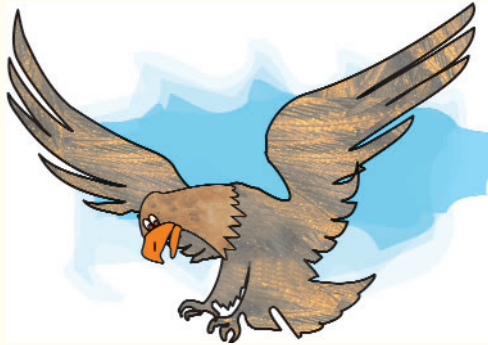
Tüzet viszek, ne lássátok, ...

A gyermekek körben állnak kettesével, a kisebb áll a nagyobb előtt. Akinek nincs párja, zsebkendővel szalad a körön kívül. A többiek ritmusra mondják: *Tüzet viszek...* A körön kívüli a zsebkendőt valaki mögé dobja. Ha az nem veszi észre, amíg a dobó visszaér, akkor zsebkendővel megmossa az arcát, és fél lábra állítja a kör közepébe. Addig áll így, amíg más kerül, aki nem veszi észre a zsebkendőt.

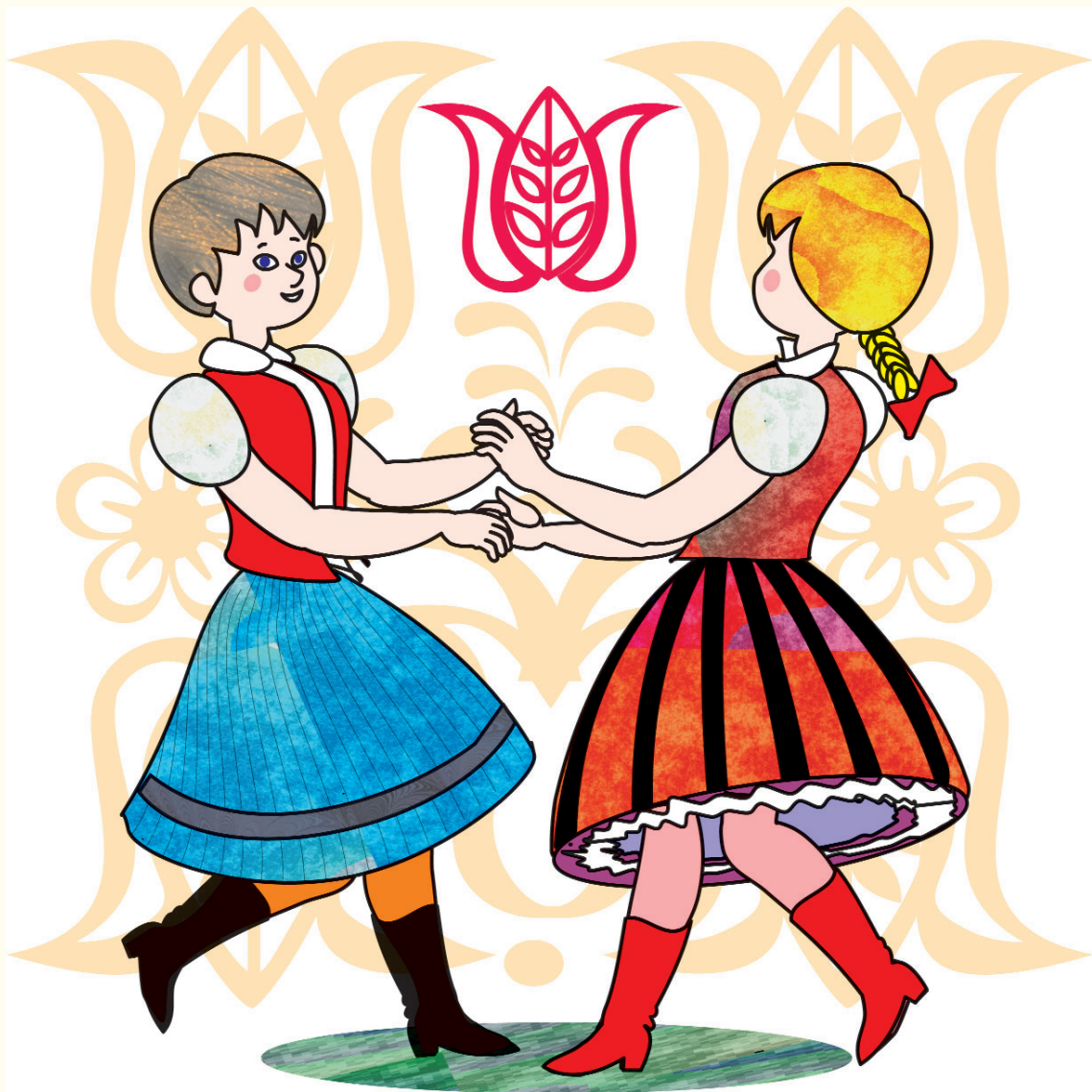
Csúfolók

É - va, vi - gyen el a héj - ja.

Sán - dor, ke - nyér-ha - jon tán - col,
ga - lus - ká - jér ke - se - reg,
szép lá - nyo - kér pi - tye - reg.

Sándor, kenyérhajon ...
Ferde, szalad az egérke.
Gyurka, kell-e kutyahúrka?
Jankó, pipadohány zacskó.
Pinke, paszulyos az inge.
Pista, pislog a galuska.

Dombon törik a diót, ...

A gyermekek körben állnak, és énekelve mennek körbe. Mikor azt éneklük, hogy vissza, akkor megfordulnak, és ellenkező irányba indulnak. Csüccs-nél leguggolnak.

Ég a gyertya, ég, ...

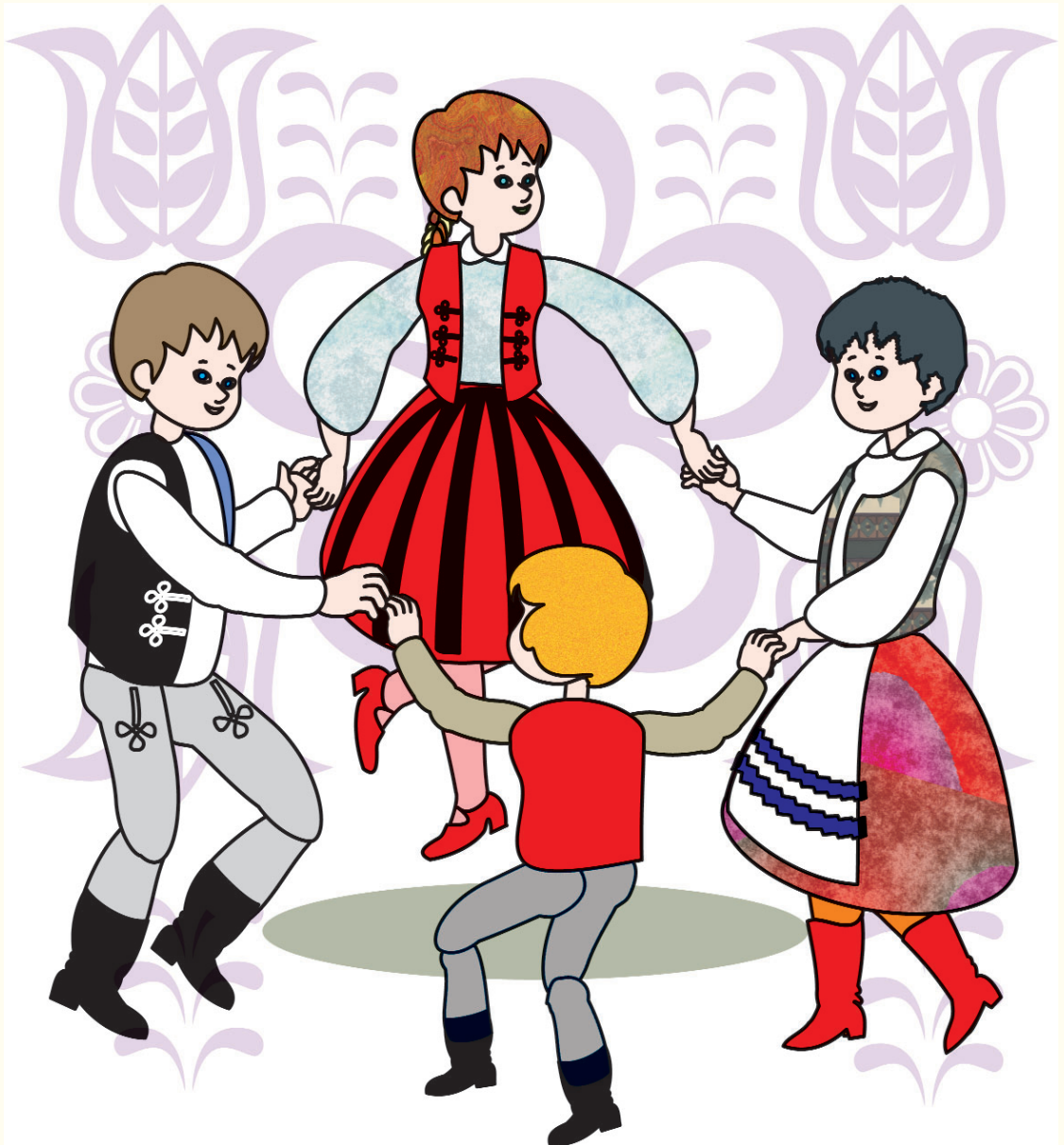
The musical notation is in 2/4 time, treble clef, and includes a soprano 's' part. The melody consists of quarter notes and rests. The lyrics are: Ég a gyertya, ég, el ne a - lud - jék, a - ki lán - got lát - ni a - kar, mind le - guggol - jék.

A gyermekek körben állnak, a kör felváltva forog jobbra és balra; az utolsó hangra leguggolnak. Aki a földre ül, az arccal kifelé fordulva folytatja a játékot. Úgy is játszható, hogy aki utoljára guggol le, az áll a kör közepébe.

Hej, ruca máca, ...

The musical notation is in 2/4 time, treble clef, and includes a soprano 's' part. The melody consists of quarter notes and eighth notes. The lyrics are: Hej, ru - ca má - ca, hej, ru - ca má - ca, én é - de - sem, Ko - vács Zsu - zsa, for - dul - jon meg hát - ra!

A lányok körbe fogódzkodva éneklük: Hej, ruca ...Mikor mind kifordulnak, a legkisebb befordul, és a két legnagyobb föltartott keze alatt átbúvik, maga után húzva az egész kört. Utoljára, akik a kezüket föltartották, azok is kifordulnak kezük körül.

Hátra ne nézz, ...

A musical score for the song 'Hátra ne nézz, ...'. It features a single staff in 2/4 time with a treble clef. The melody consists of quarter notes: G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4. The lyrics are 'Hát - ra ne nézz, ró - ka jár.' with hyphens under the words. A small 's' is written above the first note.

A körbe álló gyermekek befelé fordulnak, kezüket hátra tartják. Visszanézni nem szabad. A róka a körön kívül jár, s a gyermekek kezét kendővel csapkodja, miközben a mondókát mondogatja. Amelyik gyermek elkapja a kendőt, az lesz a róka.

Dobi, dobi, hátát, ...

A musical score for the song 'Dobi, dobi, hátát, ...'. It features two staves in 2/4 time with a treble clef. The melody consists of quarter notes: G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4. The lyrics are 'Do - bi, do - bi há - tát, la - kon - ca - i pál - cát, Mondd meg né - kem te kis - lány, me - lyik uj - jam bök - tem meg.' with hyphens under the words. A small 's' is written above the first note of the first staff.

A lányok kézfogással körben állnak. Kettő a kör közepébe megy: egyik a húnyó, a másik a doboló. A húnyó kézbe rejti az arcát, a doboló pedig jobb kezét amannak hátára teszi, s felváltva, mind az öt ujjával ütemesen bökdösi: *Dobi, dobi ...*

Bújj, bújj, zöld ágacska, ...

Bújj, bújj, zöld ágacska,
húnyj, húnyj, zöld levelecske,
nyitva van az aranykapu, csak búj-jatok rajta.

A gyermekek sorba állnak, és énekszóval megindulnak. Két gyermek összefogott kezével kaput tart. Mikor a kapu elé érkeznek, megkérdezi a sorban az első:

- Kié ez a kapu?
- Szent Erzsébeté.
- Átalmennék rajta.
- Vámot veszünk rajta.

Minapában itt mentetek,
Hídám lábát eltörtétek,
Meg nem csináltátok.

- Ácsok vagyunk, fát faragunk,
Fenyőfából kifaragjuk,
Meg is aranyozzuk.

A kapu felemelkedik, a sor átmegy alatta, eközben a kapusok ezt mondogatják:

- Szójjétek, szapuljátok,

Szójjétek, szapuljátok.

Amikor az utolsó is a kapu alá ér, elszakítják társaitól, és ő lesz az új játékban a kapu szószólója.

A két kaputartó titokban megegyezik: az egyik „angyal” lesz, a másik „ördög”. Nevet is választanak: az egyik „alma”, a másik „körte”. A többiek sorba állnak, és egyenként átbújnak a kapun. A kaputartók az utolsót megállítják: „Mi kell, körte-e vagy alma?” A válasz szerint a kérdezett az angyalhoz vagy az ördöghöz kerül. Mikor az egész sor elfogyott, mindegyiktől megkérdik:

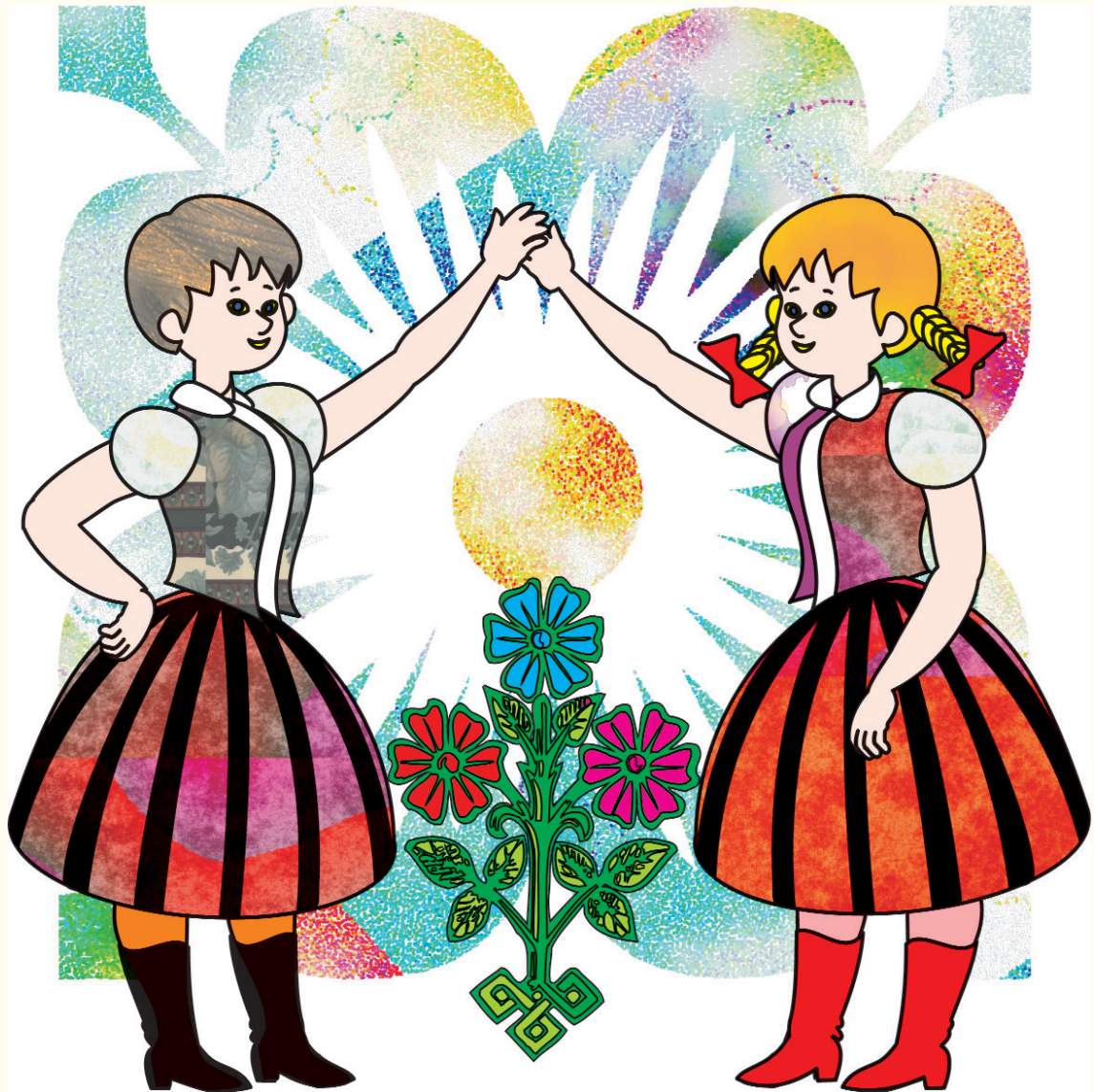
An - gyal - e, ör - dög - e?*

Csu - pa tisz - ta an - gyal.
ör - dög.

Angyal-e, ördög-e* ...

Aki a *-nál elneveti magát, az „csupatiszta” ördög, aki nem, az angyal.

A kis Jézus aranyalma, ...

The image shows a musical score for a song. It consists of four staves of music, each with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a time signature of 2/4. The melody is simple and consists of quarter notes. The lyrics are written below the notes. The first staff starts with a 'd' above the first note. The lyrics are: 'A kis Jézus aranyalma, Bol-dog-sá-gos Szűz az any-ja, Két ke-zé-vel á-pol-ja, Lá-ba-i-val rin-gat-ja.'

d

A kis Jézus aranyalma,

Bol - dog - szá - gos Szűz az any - ja,

Két ke - zé - vel á - pol - ja,

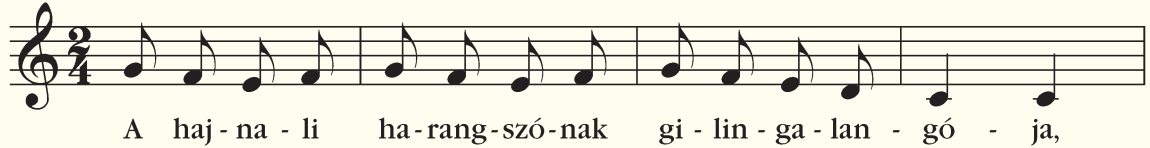
Lá - ba - i - val rin - gat - ja.

Oh te dudás, mit szundikálsz?
Fényes az ég, nem kell lámpás,
Verjed, verjed citerád,
Zengj Jézusnak szép nótát.

A hajnali harangszónak ...

Regösének

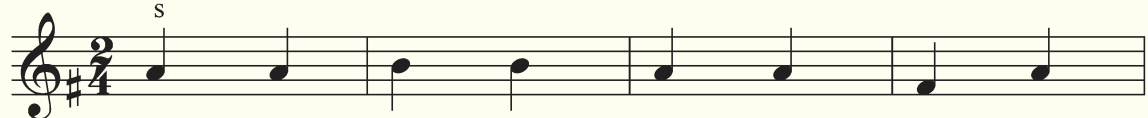

- Dicsértessék a Jézus neve! Eljöttek Szent István király szolgálói, készek a szolgálatra. A régi szokást meg akarjuk tartani, akár kívül, akár belül. Mondjuk-e vagy nyomjuk?

- Mondjátok!

Ül asztalnál ...

1. Ül asz - tal - nál gaz - da u - ram,

Mel - let - te ül fe - le - sé - ge.

Hej, re - gö, rej - tem rej - tem.

2. Szi - ta sze - gen bár - sony ö - ve.

Hej, re - gö, rej - tem, rej - tem.

3. Abban vagyon háromszáz garas. Hej regö rejtem, rejtem!
4. Százat adjon regösöknek. Hej regö rejtem, rejtem!
5. Százat lelkünknek üdvére. Hej regö rejtem, rejtem!
6. Századikkal élünk, halunk. Hej regö rejtem, rejtem!

Húsvéti kánta

Én ki - csi Da - ni - kás, ré - gi, ki - csi fu - ru - lyás,

Jár - tam is - ko - lá - ba, s ha nem ad - nak má - ri - ást,
la - pos ta - risz - nyá - val,
zör - ge - tik a kul - csot
pénzt a - kar - nak ad - ni,

el sem fog - juk ven - ni.

Locsolóversek

Kelj föl párnáidról,
szép ibolyavirág,
nézz ki az ablakon,
milyen szép a világ!
Megöntözlek szépen
az ég harmatával,
teljék a tarisznya
szép piros tojással.

Kelj fel, kislány, kelj fel,
ugorj ki ágyadból,
adj egy hímes tojást
a ládafiából!
Mert ha nem így léssen,
vízipuskám készen,
de ha hímes tojást kapok,
rózsavízzel locsoljatok.

Egy kis malac rőf-rőf-rőf, ...

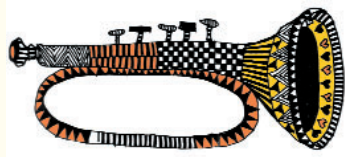
1. Egy kis ma - lac rőf - rőf - rőf, Trom - bi - tál - gat, tőf - tőf - tőf,

Trom - bi - tá - ja, víg or - má - nya Fől - det túr - ja, dőf - dőf - dőf.

2. Jön az öreg, meglátja,
Örvendezve kiáltja:
Rajta fiam, rőf-rőf-rőf-rőf,
Apád is így csinálja!

3. Most már együtt zenélnek,
Kukoricán megélnék,
Tőf-tőf-tőf-tőf, rőf-rőf-rőf-rőf,
Ezek ám a legények!

Mit mos, mit mos ...

Mit mos, mit mos Le - vél Ka - ti - cá - ja?
Pity - tyet, paty - tyot, var - rott kesz - ke - nő - ket.

Ha szél vol - nék, fúj - do - gál - nék,
Ma - dár vol - nék, röp - pen - te - nék,

Víg szí - vem - mel, víg lel - kem - mel té - ged el - ven - né - lek.

A lányok körben állnak, egyikük a kör közepére áll, fejét kendővel letakarja. Mind éneklük:

Mit mos ...

Ekkor egynek a körben állók közül fejére borítja a kendőt, helyet cserélnek, és újra kezdik a játékot.

Szép pünkösdi rózsá ...

Szép pün-kös - di, szép pün-kös - di ró - zsa,

ró - zsa vol-nék, pi - ros vol-nék, még - is ki - for - dul - nék.

Kint a kis ké - ró, ha ő kí - ván - ja,

kö-kény-sze-mű szép Ju - lis - ka, for - dulj an - gyal mód - ra.

Egy gyermek a körön kívül jár, s a dal végén megérinti egyik társa vállát. Akit megérintett, annak a nevét éneklik, s az fordul ki.

A pünkössti rózsza ...

A pün-kös-di ró - zsa ki - haj - lott az út - ra,
E - gyet sza - kí - tot - tam, el is sza - lasz - tot - tam.

Én é - de - sem, én ked - ve - sem, sza - kíts e - gyet ró - la!
Hír - be, hír - be, kis me - nyecs - ke, a - kit sze - retsz, kapd be!

Ezt sze - re - tem, ezt ked - ve - lem, ez az én é - des ked - ve - sem.

Ad - jon Is - ten csendes e - sőt, Hadd mossa el mind a ti - zen - ket - tőt!

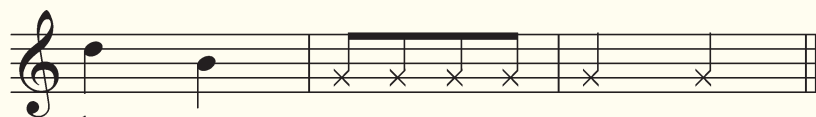
Ha pénz vó - na, pen - dül - ne, Ró - zsa vó - na, te - rül - ne.

Ég a gyer-tya, ha meggyújtják, Mi - kor ezt a tán - cot jár - ják,

Jár - jad, jár - jad, jó ka - to - na, Hadd do - bog - jon ez az ut - ca!

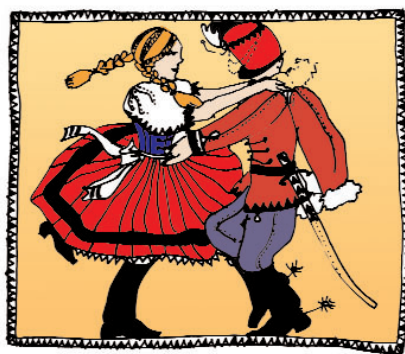

Állj ki, S a pi - pá - dat vájd ki!

A gyermekek körben állnak, egyikük a kör közepére áll. Mind éneklük:

A pünkösti rózsza ...

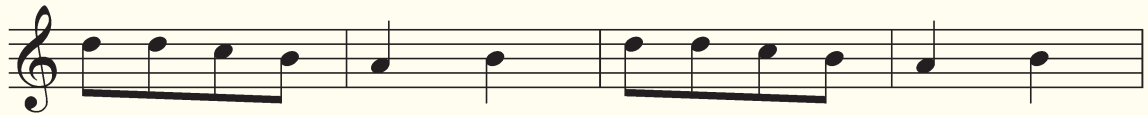
A „kapd' bé!” szavaknál a kör közepén álló egyet bevesz a körbe, táncol vele, amíg a dal tart. Az ének végén az első kiáll, és újrakezdi a játékot.

Kis kacsá fűdik ...

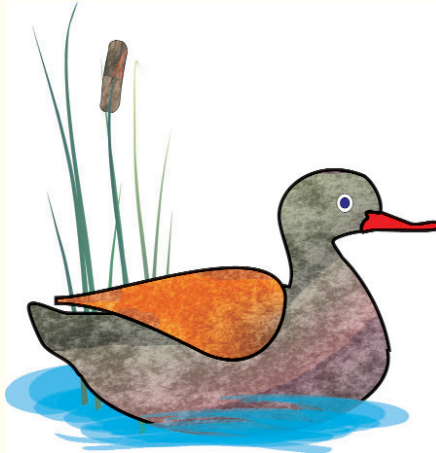
Kis ka - csa fű - dik fe - ke - te tó - ba',
Any - já - hoz ké - szül Len - gyel - or - szág - ba.

A - ra - nyos a szár - nya, e - züs - tös a lá - ba.

For - dulj ki, for - dulj ki, a - ra - nyos Ma - ris - ka.

Lánc, lánc, eszterlánc, ...

Lánc, lánc, esz - ter - lánc, esz - ter - lán - ci cér - na,

Cér - na vol - na, se - lyem vol - na, mé - gis ki - for - dul - na.

Péncz vó - na, ka - ri - ka, ka - ri - ka,

For - dul - jon ki A - ran - ka, A - ran - ka,

A - ran - ká - nak *(előlről)*

Addig járják, amíg minden gyermek egyszer kifordul, azután visszafordul.

A part alatt, ...

A part a - latt, Há - rom var - jú ka - szál,
Há - rom var - jú ka - szál.

2. Róka gyűjti,
Róka gyűjti,
Szúnyog kévét köti,
Szúnyog kévét köti.

5. A malomba,
A malomba,
Három tarka macska,
Három tarka macska.

8. Tehén dagaszt,
Tehén dagaszt,
Kemencébe rakja,
Kemencébe rakja.

3. Bolha ugrik,
Bolha ugrik,
Hányja a szekérre,
Hányja a szekérre.

6. Egyik szital,
Másik rostál,
Harmadik követ vág,
Harmadik követ vág.

9. Medve várja,
Medve várja,
Kisült-e a cipó
Kisült-e a cipó.

4. Mén a szekér,
Mén a szekér,
Majd a malomba ér,
Majd a malomba ér.

7. Szürke szamár,
Vizet hoz már,
Tekenőbe tölti,
Tekenőbe tölti.

10. Tyúk a cipót
csipegeti,
Hangya morzsát szedi,
Hangya morzsát szedi.

A gyermekek az énekléssel egyidejűleg a cselekvést jelentő szavakat mozgással jelenítik meg.

Hej, tulipán, ...

Hej, tu - li - pán, tu - li - pán, Tel - jes szeg - fű, szar - ka - láb,

Te - le ker - tem zsá - já - val, Sze - re - lem - nek láng - já - val.

2. Nyisd ki rózsám kapudat,
Hadd kerüljem váradat.
Rózsafának illatja,
Az én szívem bíztatja.